

ONTVANGEN 24 JULI 2019

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

2019/047

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Vrije Universiteit Amsterdam
t.a.v. het College van Bestuur
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **23 JUL 2019**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en
Bestuur

Onze referentie
14534461

Uw brief van
23 mei 2019

Uw referentie
CvB/JWB/2019/479

Bijlagen
1

Geacht College,

Met uw brief van 23 mei 2019, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 27 mei 2019, heeft u mij het voornemen voorgelegd om de wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 8 juli 2019, kenmerk 2019/047, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO en het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur als bekostigde opleiding te verzorgen in Amsterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

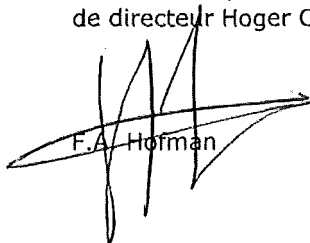
Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan criterium a van artikel 4, eerste lid, van de Regeling, maar niet aan criterium b van dat artikel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VSNU.

Onze referentie
14534461

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding VU Amsterdam voltijd wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur Amsterdam	2019/047	08/07/2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 27/05/2019 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de VU Amsterdam om de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam (brief van 23/05/2019 met kenmerk CvB/JWB/2019/479). Op 28/05/2019 heeft de commissie aanvullende informatie verzocht. De aanvraag was op 27/06/2019 voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de VU Amsterdam om de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager biedt momenteel binnen de tweejarige master Filosofie een specialisatie Filosofie van Cultuur en Bestuur aan. Aanvrager wil deze specialisatie verzelfstandigen tot een wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur. Het gaat om een Nederlandstalige wo master in het Croho onderdeel Taal en Cultuur. De opleiding omvat 120 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden. De opleiding bestaat o.a. uit filosofische maatschappij- en actualiteitsanalyse,

taalvaardigheid, tekstanalyse, vakwetenschappelijke componenten en integratievakken waarin de eigen vakdiscipline van de student wordt gecombineerd met filosofie. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een relevant wo bachelordiploma zoals Liberal Arts & Sciences, Bestuurskunde, Bedrijfskunde, Journalistiek of Filosofie mits zij 18 EC aan filosofievakken hebben behaald. Aanvrager heeft geen concreet arbeidsmarktperspectief beschreven; aanvrager geeft aan dat het merendeel van de studenten naast de master Filosofie van Cultuur en Bestuur een vakinhoudelijke master zal volgen en dat hun arbeidsmarktperspectief voornamelijk bestaat uit dat van de vakinhoudelijke master; de onderhavige filosofie-opleiding biedt alumni volgens aanvrager vooral een 'plus' ten opzichte van alumni die enkel de vakmaster hebben afgerond.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a, maar niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust in de constatering dat aanvrager weliswaar aannemelijk heeft gemaakt dat de master Filosofie van Cultuur en Bestuur beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte, maar dat de bestaande opleidingen reeds in de vraag kunnen voorzien. Aanvrager heeft naar mening van de commissie niet aangetoond dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bestaande aanbod te realiseren.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager stelt voorop dat het arbeidsmarktperspectief voor alumni van deze wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur primair wordt bepaald door de vakinhoudelijke master die de alumni afronden naast de onderhavige opleiding. De commissie is van oordeel dat aanvrager een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van deze masteropleiding dient aan te tonen, gelet op het feit dat gaat om een zelfstandige opleiding die niet uitsluitend in combinatie met een andere masteropleiding gevolgd kan worden.

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur verwijst aanvrager naar data uit ROA's rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2022' en naar ROA's database AIS. De commissie betreft in de adviezen de meest recente gegevens van ROA. Aangezien dit rapport is gebaseerd op de gegevens in ROA's database AIS en deze database de meest geactualiseerde gegevens bevat, verwijst de commissie naar hetgeen hieronder wordt overwogen over het AIS van ROA. Verder heeft aanvrager in 2018 een kwalitatief onderzoek uitgevoerd onder alumni en werkgevers.

Aanvrager heeft in ROA's database AIS gekeken naar de arbeidsmarktprognoses voor een aantal beroepsgroepen. Aanvrager acht voor alumni van de master Filosofie van Cultuur en Bestuur de beroepsgroepen auteurs en taalkundigen, journalisten, financieel specialisten en economen, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs, beleidsadviseurs, algemeen directeuren, managers zakelijke en administratieve dienstverlening, managers zorginstellingen, managers commerciële en persoonlijke dienstverlening, overheidsbestuurders en overheidsambtenaren relevant. ROA verwacht voor deze beroepsgroepen enige (beleidsadviseurs en overheidsambtenaren) tot grote (de overige beroepsgroepen) knelpunten in de personeelsvoorziening in 2022. De commissie kent meer gewicht toe aan de prognose van ROA die ziet op het opleidingstype dan aan de prognoses van ROA die zien op de beroepsgroepen. Daartoe overweegt de commissie dat de opleidingscategorieën een beter beeld geven van de arbeidsmarkt omdat daarin zowel verwachte vacatureaantallen als de uitstroom uit opleidingen worden betrokken. In de beroepscategorieën wordt enkel een beeld van het aantal verwachte vacatures gegeven, zonder daarbij de uitstroom van opleidingen te betrekken.

De commissie acht het opleidingstype wo taal, cultuur en journalistiek het meest relevant voor de onderhavige wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur omdat binnen dit opleidingstype

de filosofiemasters, zowel de eenjarige als de tweejarige, zijn opgenomen. ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van dit opleidingstype als 'goed' en verwacht meer baanopeningen dan afgestudeerden. Volgens ROA zijn bij dit opleidingstype grote knelpunten in de personeelsvoorziening te verwachten.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		6600	7		1.2 hoog
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2022		11500	13		2.1 laag
wo taal, cultuur en journalistiek	verwachte baanopeningen tot 2022		18100	20		3.1 gemiddeld
	verwachte instroom van					
wo taal, cultuur en journalistiek	schoolverlaters tot 2022		15200	17		2.7 laag
	ITKP toekomstige knelpunten					
wo taal, cultuur en journalistiek	personeelsvoorziening in 2022		1			groot
	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie					
wo taal, cultuur en journalistiek	in 2022		1			goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager heeft in 2018 een enquête gehouden onder 26 alumni en 34 potentiële werkgevers. Uit de enquête onder alumni komt naar voren dat zij de opleiding inhoudelijk zeer waardevol vinden voor hun persoonlijke ontwikkeling en voor werkzame leven. Uit de enquête onder werkgevers komt naar voren dat 29 van de 34 werkgevers verwacht dat afgestudeerden van deze master Filosofie van Cultuur en Bestuur binnen de eigen organisatie zouden passen. 4 werkgevers geven aan dat deze afgestudeerden 'misschien' binnen de organisatie zouden passen en 1 werkgever verwacht dat deze afgestudeerden niet zouden passen binnen de eigen organisatie. De overige vragen die aan deze werkgevers gesteld zijn hebben betrekking op hoe de respondenten bepaalde kwaliteiten van afgestudeerden waarderen, zoals brede theoretische kennis of sterk analytisch vermogen. De commissie merkt op dat uit deze gegevens geen concrete arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Filosofie van Cultuur en Bestuur kan worden afgeleid.

De commissie concludeert op grond van ROA's database AIS dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur onder andere aan de hand van de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025 'De waarde(n) van weten' van het Ministerie van OCW (2015), 'Sociale Wetenschappen: Verantwoord en Verantwoordelijk' van de Commissie Sectorplan Sociale Wetenschappen (2014), het boekje 'Voorbij de crisis: angst voor de toekomst overwinnen' van Herman Wijffels en Lans Bovenberg (2009) en enkele voorbeelden van netwerken en activiteiten waarin aandacht wordt besteed aan maatschappelijke ontwikkeling en morele en persoonlijke reflectie. De commissie heeft het boek van Wijffels en Bovenberg niet bij de beoordeling betrokken omdat hier geen maatschappelijke behoefte in de zin van de Regeling uit afgeleid kan worden. De commissie heeft de opsomming van netwerken en activiteiten niet bij de beoordeling betrokken omdat deze onvoldoende specifiek is.

Aanvrager betoogt dat de onderhavige opleiding aansluit op de stelling in de Strategische Agenda van OCW dat het hoger onderwijs dient op te leiden voor leven en werken in een toenemende mate onvoorspelbare, complexe geglobaliseerde wereld (p. 8). De commissie is van mening dat deze stelling dermate algemeen is dat hier geen specifieke maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de master Filosofie van Cultuur en Bestuur uit af te leiden is.

Aanvrager vervolgt, onder verwijzing naar het Sectorplan Sociale Wetenschappen, met te stellen dat het van groot belang is om studenten op te leiden tot kritische academische burgers, in het

bijzonder in het domein Gedrag & Maatschappij (p. 32). De commissie is wederom van mening dat deze doelstelling dermate algemeen is dat hier geen specifieke maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de master Filosofie van Cultuur en Bestuur uit af te leiden is.

Op grond van deze twee bronnen concludeert de commissie dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de master Filosofie van Cultuur en Bestuur beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de master Filosofie van Cultuur en Bestuur aansluit op een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft wel aannemelijk gemaakt dat de opleiding beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 27/05/2019 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de VU Amsterdam om de wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur in Amsterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft de master Filosofie van Cultuur en Bestuur vergeleken met wo masteropleidingen Filosofie, zowel eenjarig als tweejarig van de VU zelf, de UvA, de Radboud Universiteit, de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen en de Erasmus Universiteit Rotterdam. De commissie heeft geconstateerd dat ook de Universiteit van Tilburg en de Universiteit Twente filosofiemasters aanbieden. Uit deze vergelijking komt naar voren dat de master Filosofie van Cultuur en Bestuur de meeste raakvlakken vertoont met de eenjarige filosofiemasters van de RUG en de Universiteit van Tilburg.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde wo masteropleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide de afgelopen jaren licht.

Opleiding	Instelling	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
M Filosofie (60822)	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	10	16	12	0	0
	Universiteit Leiden (21PB)	13	29	54	55	54
	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	17	20	21	20	17
	Tilburg University (21PN)	19	31	32	32	36
	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	20	26	28	20	16
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM)	30	30	37	28	32
	Universiteit Utrecht (21PD)	35	49	24	54	44
M Filosofie (research) (60128)	Universiteit van Amsterdam (21PK)	52	52	66	47	71
	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	10	5	9	7	15
	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	13	14	6	6	14
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM)	9	21	22	11	27
	Universiteit Utrecht (21PD)	6	10	12	13	12
M Filosofie (60823)	Universiteit van Amsterdam (21PK)	12	13	10	21	20
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	20	36	63	87	71
	Universiteit Leiden (21PB)	22	9	19	6	18
	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	8	4	2	1	0
	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	10	3	4	6	5
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM)	9	14	9	8	14
M Philosophy, Politics and Economics (69321)	Universiteit van Amsterdam (21PK)	14	13	14	11	11
	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)				9	11
M History and Philosophy of Science (60711)	Universiteit Utrecht (21PD)	28	20	28	21	23
M Tinbergen Institute Master of Philosophy in Economics (research) (60162)	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	10	6	7	10	3
	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	4	2	3	4	4
	Universiteit van Amsterdam (21PK)	14	14	15	15	18
M ERIM Master of Philosophy in Business Research (research) (60313)	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	10	9	13	9	3
M Philosophy of Science, Technology and Society (60024)	Universiteit Twente (21PH)	14	31	29	16	18
eerstejaars instroom	totaal	409	477	539	517	557

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van de instroom in de bestaande track binnen de tweejarige master Filosofie. Die fluctueerde de afgelopen jaren tussen 12 (startjaar) en 38 studenten. Aanvrager verwacht dat in de verzelfstandigde opleiding 30 tot 35 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen wo master Filosofie van Cultuur en Bestuur wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien geen ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Naar mening van de commissie kunnen de bestaande opleidingen reeds in de arbeidsmarktbehoefte voorzien.

Vestiging van de opleiding in Amsterdam heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo

masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur in Amsterdam te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie merkt op dat hierboven is geconstateerd dat de voorgenomen wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur sterke verwantschap vertoont met de bestaande opleidingen Filosofie. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de naam van de voorgenomen opleiding aan te laten sluiten bij de reeds geregistreerde opleidingsnamen.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de wo masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur in het Croho onderdeel Taal en cultuur wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.

